

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

VYHODNOCENÍ

Státního programu na podporu úspor energie a využití obnovitelných
a druhotných zdrojů energie za rok 2016

Obsah

1. ÚVOD, ZÁKLADNÍ DATA	1
1.1 OBLASTI PODPORY A ROZDĚLENÍ PROSTŘEDKŮ	1
2. VYHODNOCENÍ PŘÍNOSŮ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	5
2.1 VYHODNOCENÍ INVESTIČNÍCH AKCÍ	5
2.2 VYHODNOCENÍ NEINVESTIČNÍCH AKCÍ	8
3. ZÁVĚR.....	11

1. ÚVOD, ZÁKLADNÍ DATA

Program EFEKT je zřízen na základě ustanovení § 5 zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů. Tento dokument definuje cíle v oblasti zvyšování účinnosti užití energie, snižování energetické náročnosti a využití obnovitelných a druhotných zdrojů v souladu se schválenou státní energetickou koncepcí a zásadami udržitelného rozvoje.

České republice plynou z členství v EU povinnosti plnit společné závazky. V rámci klimaticko–energetické politiky patří mezi stěžejní úkoly plnění závazků vyplývajících ze směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2009/28/ES o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES a Směrnice EP a Rady č. 2012/27/EU o energetické účinnosti. V oblasti obnovitelných zdrojů energie (OZE) je stanoven cíl ČR do roku 2020 ve výši 13 % podílu OZE na hrubé konečné spotřebě energie. Ze směrnice o energetické účinnosti ČR vyplývá cíl úspory energie ve výši 50,67 PJ na konečné spotřebě energie do roku 2020.

Pro zajištění výše uvedených závazků je nutno vytvářet vhodné politické a legislativní podmínky a připravovat technická a ekonomická řešení. Jedním z ekonomických nástrojů, který jistou měrou přispívá k dosažení stanovených cílů, je právě program EFEKT. Je to způsobeno zejména širokou škálou podporovaných aktivit, které ať již přímo či nepřímo způsobují úspory energií jak ve veřejné tak soukromé sféře.

Program se orientuje na úzce vymezené konkrétní aktivity, které nelze financovat z operačních programů nebo jiných zdrojů. Program EFEKT slouží Ministerstvu průmyslu a obchodu jako jeden z nástrojů, jak pozitivně ovlivnit úspory energie v ČR. Lze ho vnímat jako doplňkový program k energetickým programům podporovaných ze strukturálních fondů Evropské unie v oblasti energetické účinnosti. Má ovšem ambici stát se důležitým nástrojem motivujícím k úsporám energie.

Program EFEKT pro rok 2016 byl schválen usnesením vlády č. 940 ze dne 20. 11. 2015.

1.1 OBLASTI PODPORY A ROZDĚLENÍ PROSTŘEDKŮ

V roce 2016 bylo uvolněno ze státního rozpočtu na Program EFEKT 30 mil. Kč. Rozpočet programu byl navýšen o 50 mil. Kč, a to zapojením nároků z nespotřebovaných neprofilujících výdajů do profilujících výdajů kapitoly MPO. Jedná se o prostředky z výnosů z prodeje emisních povolenek za rok 2014. Podmínkou použití těchto prostředků bylo zachování jejich účelovosti podle § 7 odst. 5 zákona č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, ve znění pozdějších předpisů. Dále byl rozpočet navýšen o nároky z nespotřebovaných výdajů minulých let ve výši 8,207 tis. Kč. Celkový rozpočet programu za rok 2016 byl tedy ve výši 88 207 tis. Kč.

U výnosů z prodeje emisních povolenek ve výši 50 mil. Kč se jedná o část objemu finančních prostředků, představující podíl z aukcí emisních povolenek za rok 2014, který byl rozpočtovým opatřením převeden z kapitoly Ministerstva životního prostředí na MPO podle zákona č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů a jsou účelově vázány na financování činností uvedené v § 7 odst. 5 výše citovaného zákona č. 383/2012 Sb. Z tohoto důvodu byl celý objem 50 mil. Kč použit na podporu investičních akcí s přímou úsporou (aktivita B.1, B.2 a B.3), které vyhovují § 7 odst. 5 zmíněného zákona a to přímo na „podporu úspor energie na straně spotřebitelů“.

Níže uvedené údaje odpovídají skutečnosti čerpání dotačních prostředků k 31. 12. 2016.

Oblasti podpory:

- **Úspory energie** – opatření ke snížení energetické náročnosti osvětlovací soustavy; rekonstrukce otopné soustavy a zdroje tepla; energeticky úsporná opatření v budovách řešená metodou EPC;
- **Energetické poradenství** - energetická konzultační a informační střediska (EKIS);

- **Propagace a vzdělávání** - kurz, seminář v oblasti úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie; publikace, příručky a informační materiály v oblasti úspor energie;
- **Energetický management** – zavádění systematického managementu hospodaření energií podle ČSN EN ISO 50001; příprava energeticky úsporných projektů řešených metodou EPC; zpracování územní energetické koncepce; zpracování zprávy o uplatňování územní energetické koncepce;
- **Specifické a pilotní projekty** – pilotní projekty, projekty vzdělávání, studie a mezinárodní spolupráce.

V roce 2016 byla z Programu EFEKT skutečně čerpaná dotace ve výši 81 546 tis. Kč, kterou bylo podpořeno 188 projektů v oblasti úspor energie s celkovými náklady přes 146 275 tis. Kč (viz Tabulka 1).

Z rozpočtu programu nebylo vyčerpáno celkem 6 662 tis. Kč, a to z důvodu odstoupení některých žadatelů od dotace hlavně proto, že se jim nepodařilo zrealizovat výběrová řízení na dodavatele zakázky. Dalším důvodem byla např. skutečnost, že žadatel získal zakázku za nižší cenu, než byl předpoklad.

Tabulka 1 - Přehled podpořených projektů podle oblastí podpory včetně celkových nákladů

Oblast podpory	Podpořené žádosti	Celkové investiční náklady v Kč	Skutečně čerpaná dotace v Kč
Úspory energie	52	109 389 232,36	53 909 385,50
Energetické poradenství	70	9 107 502,00	9 107 502,00
Propagace, vzdělávání	33	6 647 313,61	4 706 782,61
Energetický management	27	13 905 610,00	6 595 599,00
Specifické a pilotní projekty	6	7 226 250,00	7 226 250,00
Celkem	188	146 275 907,97	81 545 519,11

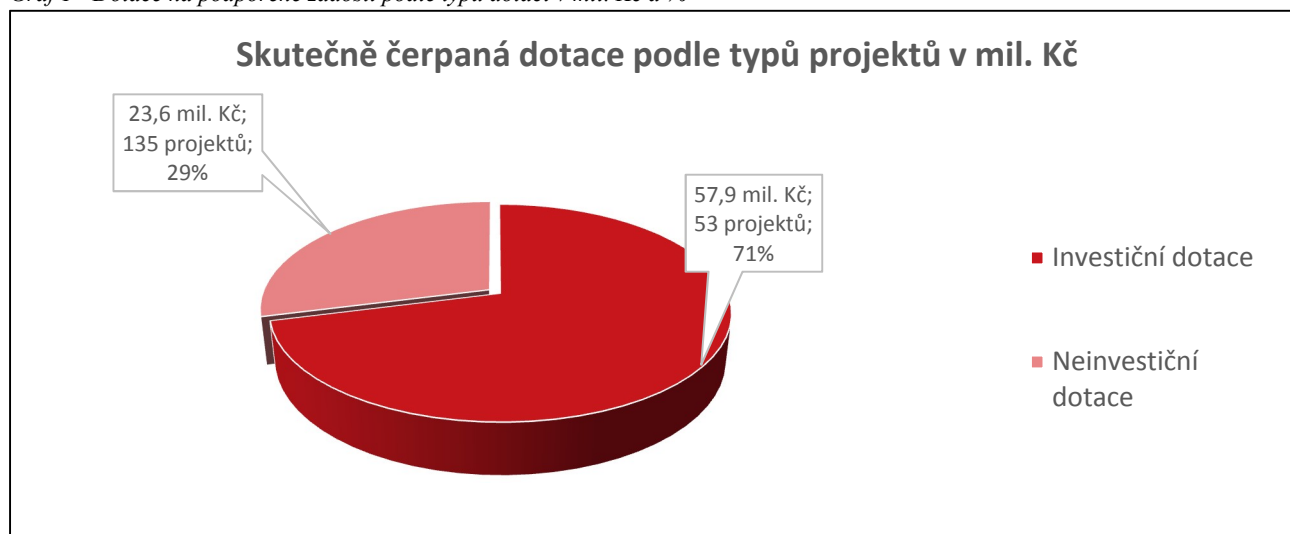
Tabulka 2 - Přehled podpořených projektů podle jednotlivých aktivit

Oblast podpory	Aktivita		Podané žádosti	Požadovaná dotace Kč	Podpoř. žádosti	Skutečně čerpaná dotace Kč
Specifické projekty	A	Pilotní projekty (investiční projekty)	4	16 488 600,00	1	3 990 000,00
Úspory energie	B.1	Opatření ke snížení energetické náročnosti veřejného osvětlení	274	201 878 123,00	34	40 255 766,00
	B.2	Rekonstrukce otopné soustavy a zdroje tepla	33	23 726 352,00	17	11 653 619,50
	B.3	Energeticky úsporná opatření v budovách řešená metodou EPC	1	2 000 000,00	1	2 000 000,00
Investiční projekty celkem			312	244 093 075,00	53	57 899 385,50
Energetické poradenství	C	Energetická konzultační a informační střediska (EKIS)	77	23 100 000,00	70	9 107 502,00
Propagace a vzdělávání	D.1	Kurz, seminář v oblasti úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie	53	6 541 212,00	14	1 649 402,61
	D.2	Publikace, příručky a informační materiály v oblasti úspor energie	57	7 026 108,00	19	3 057 380,00

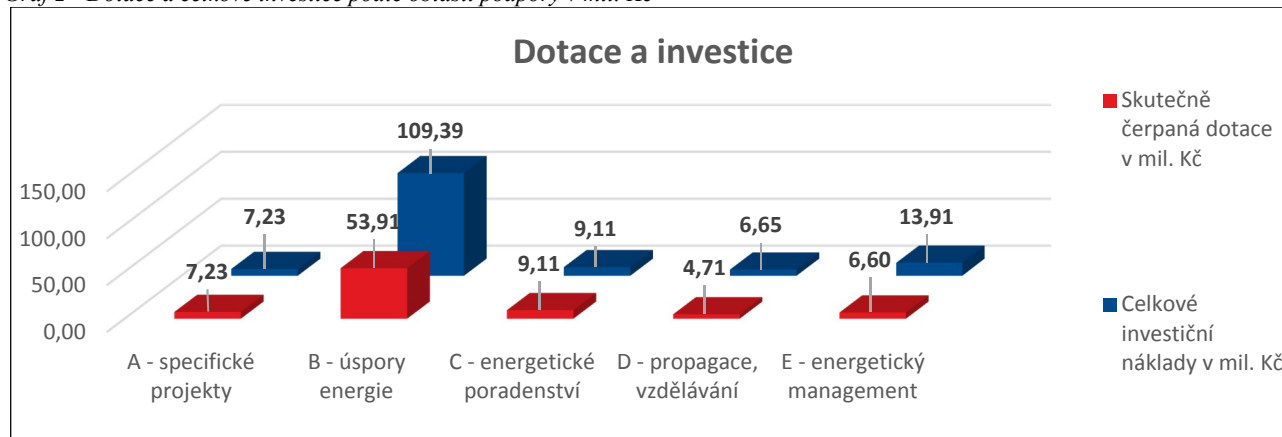
Energetický management	E.1	Zavedení systematického managementu hospodaření energií	5	1 420 000,00	4	958 858,00
	E.2	Příprava energeticky úsporných projektů řešených metodou EPC	13	1 915 278,00	12	1 857 246,00
	E.3	Zpracování územní energetické koncepce	5	2 828 384,00	5	2 828 384,00
	E.4	Zpracování zprávy o uplatňování územní energetické koncepce	6	951 111,00	6	951 111,00
Specifické projekty	A	Projekty vzdělávání a studie (neinvestiční projekty)	10	10 953 750,00	5	3 236 250,00
Neinvestiční projekty celkem			226	54 735 843,00	135	23 646 133,61
CELKEM			538	298 828 918,00	188	81 545 519,11

Spektrum podpořených aktivit zůstalo oproti předchozímu roku stejné (viz Tabulka 2). Důraz byl kladen na akce s přímými úsporami (rekonstrukce veřejného osvětlení a rekonstrukce otopné soustavy a zdroje tepla) a to díky navýšení rozpočtu o 50 mil. Kč. Akce s nepřímými úsporami však zůstávají nedílnou součástí programu EFEKT.

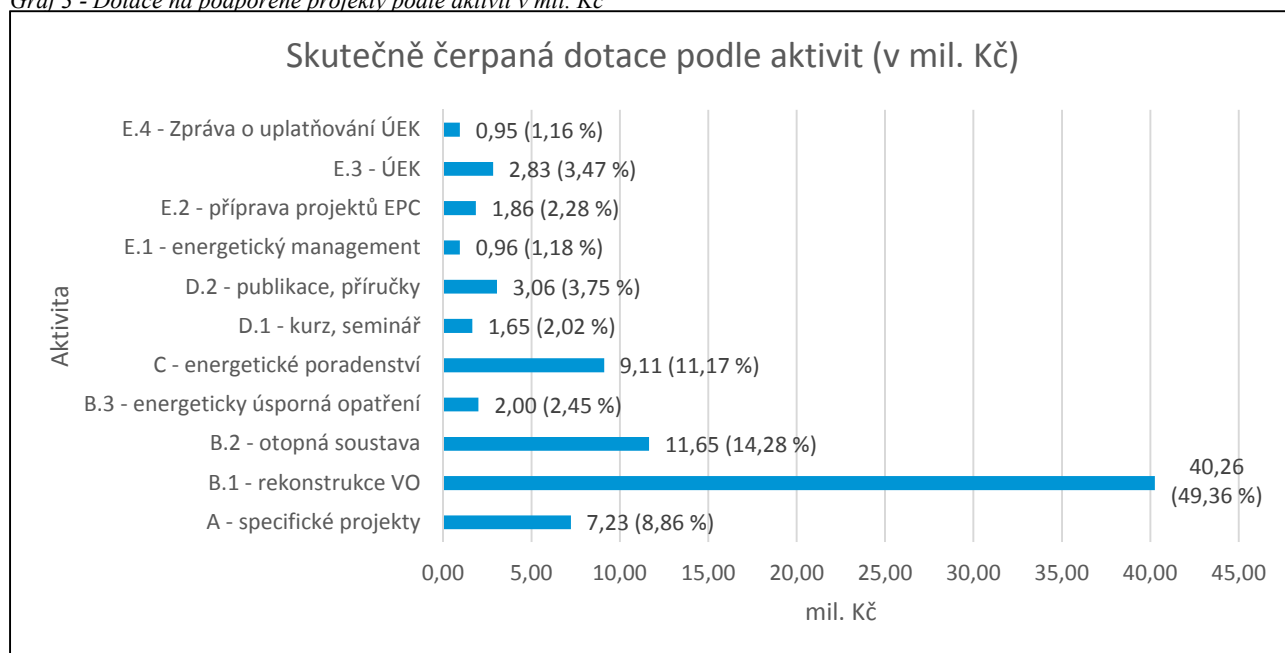
Graf 1 - Dotace na podpořené žádosti podle typu dotací v mil. Kč a %

Graf 2 - Dotace a celkové investice podle oblastí podpory v mil. Kč

Graf 3 - Dotace na podpořené projekty podle aktivit v mil. Kč

Z Graf 1 je patrné, že v roce 2016 šlo nejvíce finančních prostředků na investiční projekty (71 %). Bylo podpořeno 53 projektů celkovou finanční částkou 57 899 tis. Kč. V neinvestiční oblasti bylo podpořeno 135 projektů finanční částkou 23 646 tis. Kč.

Dotace na energetické poradenství (11,17 % rozpočtu programu; Graf 3) představuje částku poskytnutou poradenským střediskům EKIS podle skutečného počtu bezplatně vykonaných konzultací pro veřejnost. V roce 2016 bylo v síti EKIS 70 středisek po celé republice (viz. Tabulka 2).

Energetický management byl podpořen jen 1,18 % z rozpočtu programu (viz. Graf 3). Toto malé procento vychází z nízkého zájmu žadatelů o tento typ podpory, způsobený nedostatečnou informovaností cílové skupiny o přínos implementace energetického managementu. Tato oblast podpory však v sobě skrývá velký potenciál následných úspor energie v rámci veřejného i privátního sektoru.

V oblasti podpory Specifické a pilotní projekty vyhlásilo MPO 5 výzev. Z toho byl jeden projekt investičního charakteru a čtyři projekty neinvestičního charakteru (viz. Tabulka 2). U jednoho projektu neinvestičního charakteru byly vybráni dva zpracovatelé. Celkově byly Specifické a pilotní projekty podpořeny částkou 7,23 mil. Kč, což představuje 8,86 % z rozpočtu programu.

Investiční projekty byly podpořeny 71 % z celkového rozpočtu programu (viz. Graf 1). Přiznané dotace přinášejí největší celkové investice (vlastní prostředky příjemců dotace) do akcí na úsporu energie v oblasti Úspora energie (viz. Graf 2). V roce 2016 žádaly o dotaci v těchto aktivitách většinou obce.

Podpořené projekty lze rozdělit na akce s přímými a nepřímými úsporami energie. Přínosy obou částí jsou samostatně vyhodnoceny v následujícím textu. Z Graf 1 je patrné, že 29 % finančních prostředků programu EFEKT 2016 bylo vloženo do podpory aktivit s nepřímými úsporami energie.

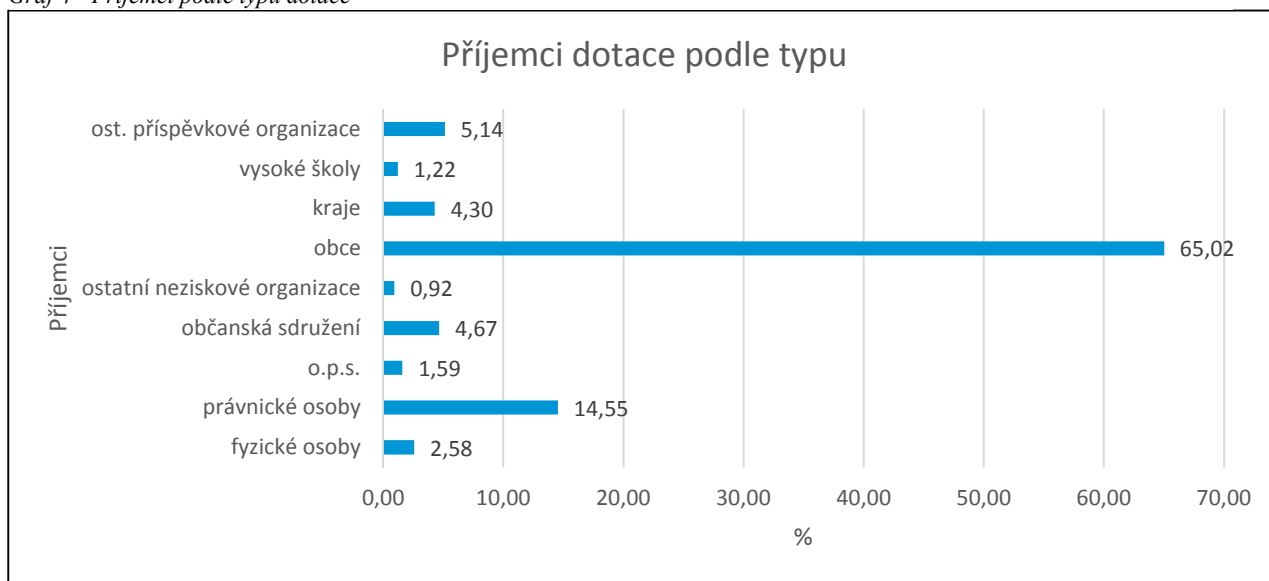
Tabulka 3 - Objem dotaci podle typu příjemce v Kč

Položky	Příjemci dotace podle typu	Skutečně čerpaná dotace v Kč
5212, 6312	FYZICKÉ OSOBY	2 107 261,00
5213, 6313	PRÁVNICKÉ OSOBY	11 863 633,96
5221, 6321	O.P.S.	1 296 988,65
5222, 6322	OBČANSKÁ SDRUŽENÍ	3 811 799,00

5229, 6329	OSTATNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE	751 508,00
5321, 6341	OBCE	53 017 926,50
5323, 6342	KRAJE	3 506 345,00
5332, 6352	VŠ	995 000,00
5339, 6359	OSTATNÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE	4 195 057,00
Celkem		81 545 519,11

Program EFEKT 2016 můžeme zhodnotit také z hlediska typu příjemců (Tabulka 3, Graf 4). Je zřejmé, že největší část dotací, více než polovinu (65,02 %), dostávají obce. Následují právnické osoby (14,55 %), které zastupují s.r.o. a akciové společnosti. Dále jsou to ostatní příspěvkové organizace (5,14 %) a občanská sdružení (4,67 %).

Graf 4 - Příjemci podle typu dotace

2. VYHODNOCENÍ PŘÍNOSŮ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ

2.1 VYHODNOCENÍ INVESTIČNÍCH AKCÍ

Skutečně čerpaná dotace ve výši 57,9 mil. Kč byla poskytnuta na 53 investičních akcí s celkovými náklady ve výši 113,4 mil. Kč (projekty v aktivitě B.1, B.2 a B.3 a jeden investiční projekt v aktivitě A).

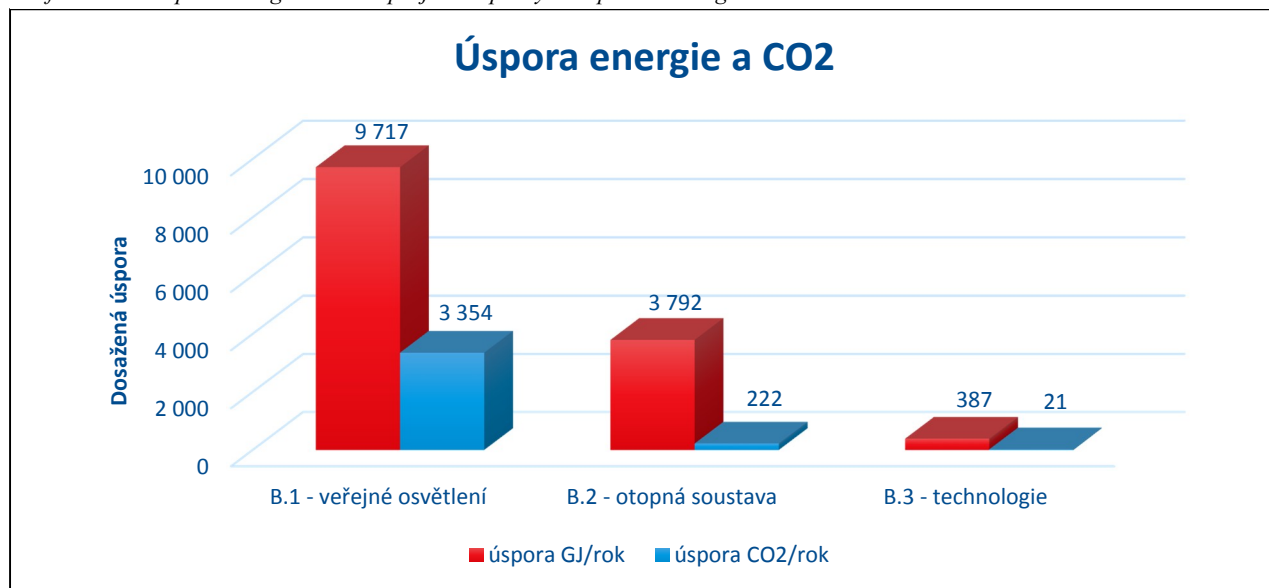
V aktivitě A – Specifické projekty byl podpořen jeden investiční projekt, kterým bylo realizováno zavedení inovativních přístupů při správě svěřeného majetku v podobě instalace, zprovoznění a oživení systému měření spotřeby energie, vody a dalších fyzikálních veličin ve vybraných objektech Jihočeského kraje.

Přímé úspory energie lze vyčíslit roční úsporou v GJ, která je podložena údaji z dokumentace k podaným žádostem, především z energetických auditů. Předpokládané roční úspory energie a roční úspory tun CO₂ jsou uvedeny v Tabulka 4. Přímé úspory energie se dosahují u aktivity B.1 – veřejné osvětlení a aktivity B.2 – otopná soustava.

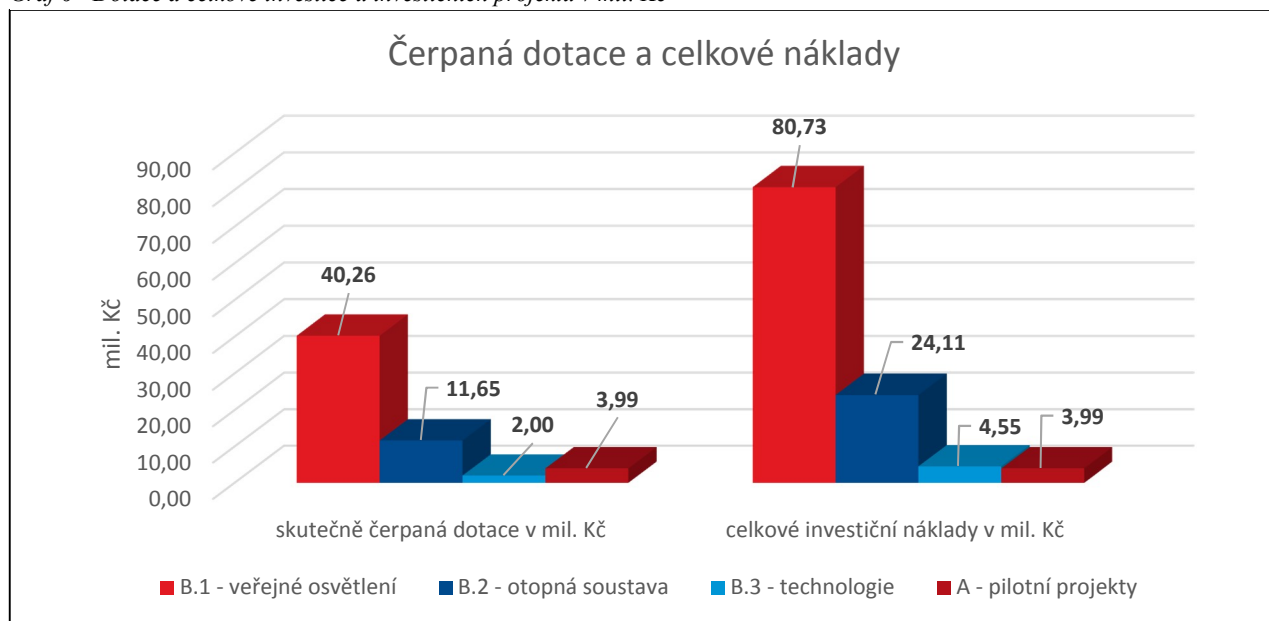
Tabulka 4 - Vyhodnocení investičních projektů

Aktivita	Úspora energie (GJ/rok)	Úspora CO ₂ (t/rok)	Skutečně čerpaná dotace v Kč	Celkové investiční náklady v Kč	Počet podpořených projektů
A – specifické projekty	0	0	3 990 000,00	3 990 000,00	1
B.1 – veřejné osvětlení	9 717,45	3 353,76	40 255 766,00	80 731 658,65	34
B.2 – otopná soustava	3 791,87	221,73	11 653 619,50	24 109 419,66	17
B.3 - technologie	387,00	21,00	2 000 000,00	4 548 154,05	1
Celkem	13 896,32	3 596,49	57 899 385,50	113 379 232,36	53

Graf 5 - Roční úspora energie a CO₂ u projektů s přímými úsporami energie

Graf 6 - Dotace a celkové investice u investičních projektů v mil. Kč

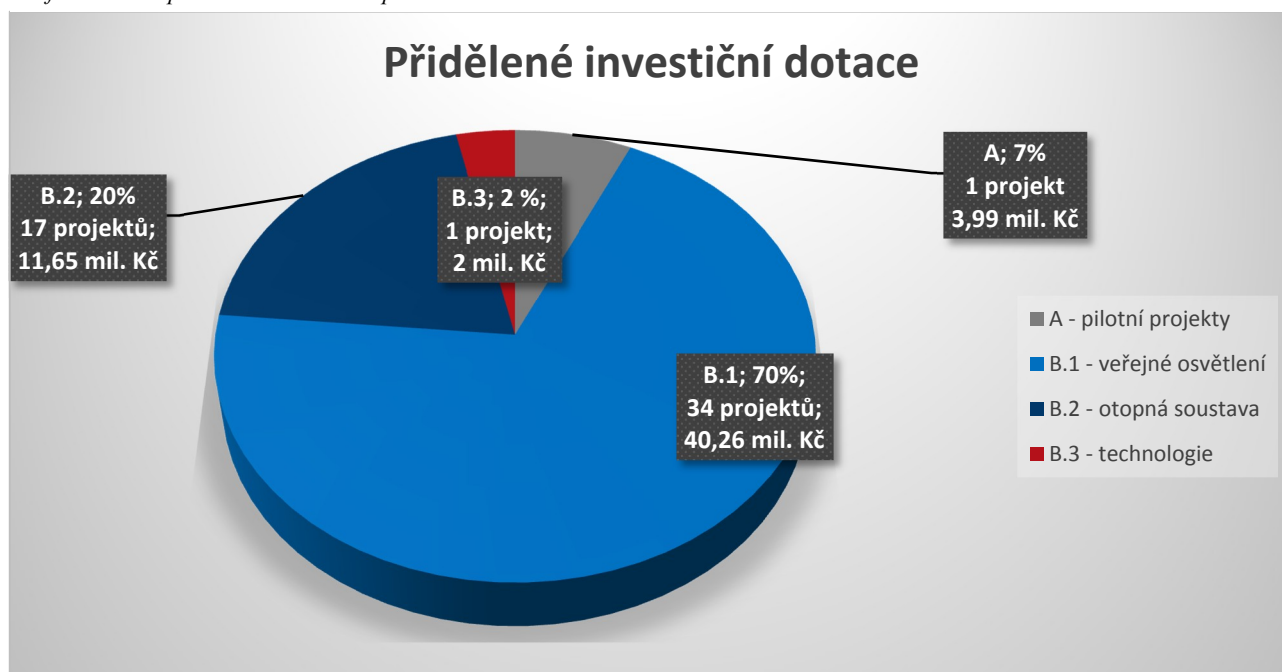

Grafy (Graf 5; Graf 6) zobrazují vyhodnocení 53 projektů s přímými úsporami energie. U jednoho projektu bude úspora energie známa až po realizaci, proto není do Graf 5 zahrnut. Z celkového rozpočtu programu bylo na investiční aktivity vydáno 57,9 mil. Kč, což je 71 %. Tyto projekty přinesly celkové investice ve výši 80,7 mil. Kč.

V roce 2016 bylo podáno 311 žádostí v oblasti úspor energie (Tabulka 2), což je výrazně více než v roce 2015 (55 žádostí). Důvodem bylo navýšení počtu žádostí podaných do aktivity B.1 – veřejné osvětlení, kam bylo podáno celkem 274 žádostí. Zvýšený zájem o tuto aktivitu byl způsoben změnou způsobilých výdajů, kam byly zahrnuty kromě samotných svítidel i konstrukční prvky (stožár a výložník), kabeláž v zemi nebo ve vzduchu a výkopové práce. Z uvedeného množství podaných žádostí bylo v této aktivitě podpořeno pouze 34 žádostí. Celkem bylo v oblasti úspor energie podpořeno 52 žádostí s poskytnutou dotací v celkové výši 53,9 mil. Kč, což je obdobné jako v roce 2014, kdy bylo podpořeno 49 projektů.

Graf 7 - Dotace podle aktivit v % z rozpočtu na investiční akce

O investiční dotaci žádaly většinou obce. Některé v průběhu administrace již přiznané dotace odstoupily od jejího čerpání, některým se nepodařilo zrealizovat výběrová řízení na dodavatele zakázky včas, a proto nemohly dotaci čerpat, nebo získaly zakázku za nižší cenu, než byl předpoklad. Z tohoto důvodu zbylo v rozpočtu programu 6,6 mil. Kč, které byly převedeny do roku 2017.

Investiční projekty přinesly relativně odpovídající přímou úsporu energie, a to 13 896 GJ/rok a snížení emisí v objemu 3 596 tun CO₂/rok (Graf 5; Tabulka 4).

O investiční dotace je stále velký zájem. Bez navýšení rozpočtu v této oblasti by byla podstatná část žádostí nepodpořena. Proto bylo správným krokem navýšení rozpočtu programu o 50 mil. Kč z původních 30 mil. Kč na celkový objem ve výši 80 mil. Kč. Vzhledem k tomu, že navýšení rozpočtu bylo realizováno zapojením nároků z nespotřebovaných neprofilujících výdajů do profilujících výdajů kapitoly MPO, byly tyto prostředky použity pouze na investiční projekty v souladu s § 7 odst. 5 zákona č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, ve znění pozdějších předpisů, a to na projekty, které přinášejí úsporu energie na straně spotřebitele.

Tzv. investiční projekty, tedy projekty s přímou úsporou energie (bez projektu z aktivity A – Pilotní projekt), jsou z pohledu celkového rozpočtu programu finančně náročné. Vzhledem k omezeným dotačním prostředkům je možné podpořit pouze několik desítek těchto projektů ročně. Přímé úspory energie z tohoto důvodu nejsou významné v porovnání s dosahovanými úsporami jiných programů (OPPI, OPŽP). I tak ale přinesla dotace ve výši 53,9 mil. Kč celkové investice do projektů ve výši 109,4 mil. Kč (Graf 6).

V oblasti úspory energie byly vypsány aktivity a podpořeny projekty:

- 1) B.1 – Komplexní opatření ke snížení energetické náročnosti osvětlovací soustavy. Podpořeno bylo 34 projektů a provedená opatření přinesla roční úsporu energie ve výši 9 717 GJ/rok, což odpovídá 2 699 MWh/rok.
- 2) B.2 – Rekonstrukce otopné soustavy a zdroje tepla v budově – podpořeno bylo 17 projektů a rekonstrukce přinesla roční úsporu energie 3 792 GJ/rok, což odpovídá 1 053 MWh/rok.
- 3) B.3 – Energeticky úsporná opatření v budovách řešená metodou EPC – byl podpořen 1 projekt, který přinesl úsporu energie ve výši 387 GJ/rok, což odpovídá 107,5 MWh/rok.

2.2 VYHODNOCENÍ NEINVESTIČNÍCH AKCÍ

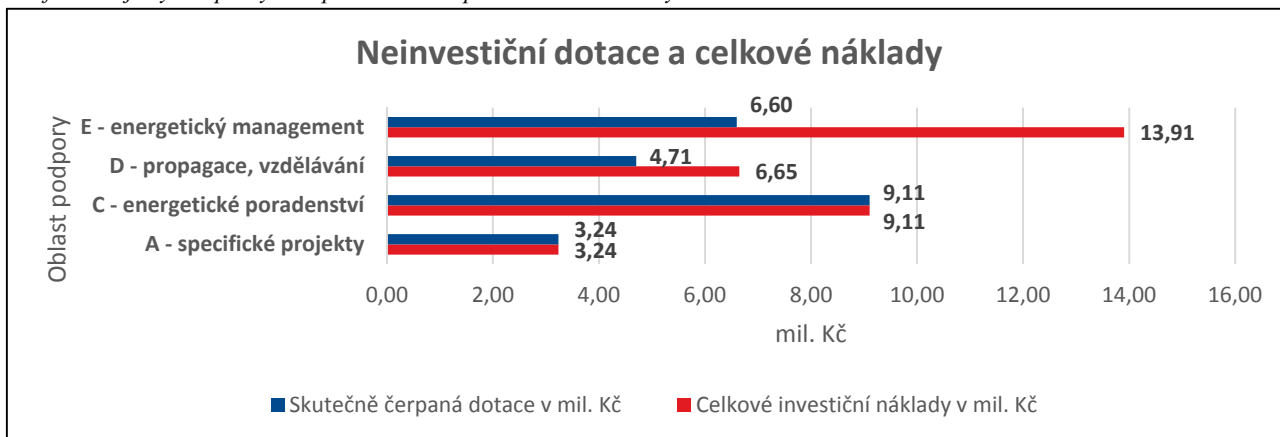
Skutečně čerpaná dotace ve výši 23,6 mil. Kč byla poskytnuta na 135 projektů s celkovými investičními náklady ve výši 32,9 mil. Kč.

Tabulka 5 - Vyhodnocení neinvestičních projektů

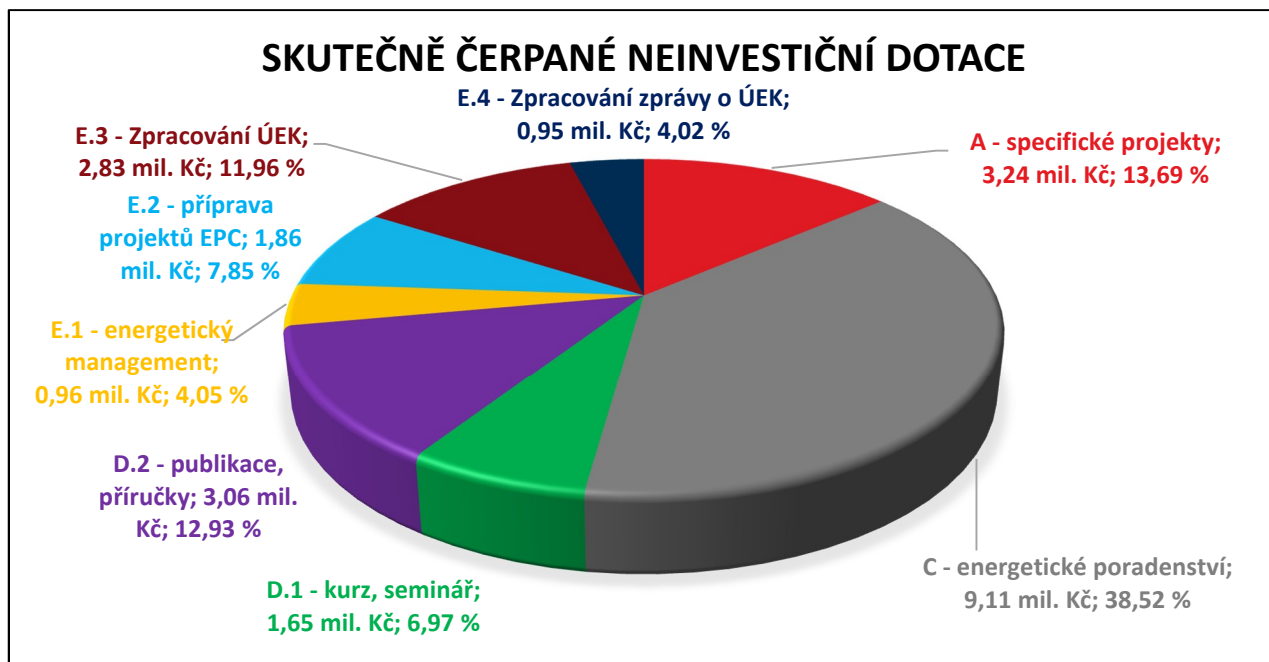
Oblast podpory	Podpořené projekty	Celkové investiční náklady v Kč	Skutečně čerpaná dotace v Kč
A – Specifické projekty	5	3 236 250,00	3 236 250,00
C – Energetické poradenství	70	9 107 502,00	9 107 502,00
D – Propagace, vzdělávání	33	6 647 313,61	4 706 782,61
E – Energetický management	27	13 905 610,00	6 595 599,00
Celkem	135	32 896 675,61	23 646 133,61

Podpořené akce s nepřímou úsporou energie mají stále větší význam, i když takto docílenou úsporu energie nelze jednoduše vyčíslit. Pozitivní výsledky státní dotace v oblasti propagace se nezbytně projeví, zejména motivačně, v osvětě obyvatel ČR a v každodenních drobných úsporách energie v běžném životě informovaných občanů.

Graf 8 - Projekty s nepřímými úsporami dle čerpané dotace a celkových nákladů v mil. Kč

Graf 9 - Dotace podle aktivit v % z rozpočtu na neinvestiční projekty v mil. Kč

Oproti předcházejícímu roku byla v roce 2016 mírně snížena částka z rozpočtu programu EFEKT jdoucí na neinvestiční projekty zejména vzhledem k nedostatečnému rozpočtu na podporu investičních projektů. V roce 2014 se jednalo o 45,86 %, v roce 2015 o 41,75 %, zatímco v roce 2016 došlo k poklesu na 29 % z rozpočtu programu. Je zřejmé, že z tohoto objemu bylo nejvíce podpořeno energetické poradenství, a to 38,52 % z rozpočtu na neinvestiční projekty.

Neinvestiční projekty přinesly celkové náklady přes 32,9 mil. Kč (Graf 8). Poskytnutá dotace z toho činí 71,7 % (tj. 23,6 mil. Kč). Toto srovnání je důsledkem nastavení programu EFEKT 2016, kdy je v neinvestičních oblastech procentní pokrytí z dotace na úrovni 50 – 100 % celkových uznatelných nákladů. Například bezplatné energetické poradenství a kurzy bez vložného jsou dotovány ze 100 %.

V oblasti Specifické a pilotní projekty, aktivita A – Projekty vzdělávání a studie, byly vyhlášeny následující výzvy neinvestičního charakteru a podpořeny projekty:

Č. výzvy	Název projektu	Počet doručených žádostí	Počet schválených žádostí	Skutečně čerpaná dotace v Kč
1/2016	Energetický management a správa objektů Jihočeského kraje – studie proveditelnosti	3	1	328 000,00
2/2016	Měření a analýza spotřeby energie budov na chlazení pro klimatizaci a vyhodnocení měrných spotřeb pro další využití	1	1	995 000,00
3/2016	Metodická podpora při snižování spotřeby energie v oblasti veřejné správy	3	1	497 250,00
5/2016	Zpracování zadávací dokumentace pro vybrané pilotní veřejné zakázky na poskytování energetických služeb se zaručeným výsledkem v podobě EPC projektu pro ústřední vládní instituce	3	2	576 000,00
				840 000,00
Celkem		10	5	3 236 250,00

V oblasti energetického poradenství byly vypsané aktivity a podpořeny projekty:

- *C – Energetická konzultační a informační střediska (dále jen „EKIS“)*
Statut EKIS byl pro rok 2016 přiznán 70 subjektům s ohledem na rozložení poradenské sítě v rámci celé ČR. V roce 2016 pracovalo v síti EKIS 311 poradců.
Velmi uspokojivá je návštěvnost webového portálu MPO, kde je k dispozici on-line energetická poradna a kde se zájemci mohou seznámit mj. s nejrůznějšími informacemi o úsporách energie včetně dotačních programů, které se této oblasti týkají.
Poradenská síť pro veřejnost EKIS se každoročně aktualizuje a je významnou součástí Programu EFEKT. Systém bezplatného energetického poradenství probíhá nejen osobně ve střediscích po celé republice, ale také prostřednictvím on-line poradny. Výhody on-line poradny mohou tazatelé využít na webovém portálu MPO www.mpo-efekt.cz.
V roce 2016 bylo zpracováno 10,5 tis. bezplatných konzultací pro veřejnost. Webový portál MPO propagující Program EFEKT s on-line poradnou v roce 2016 přivítal téměř 600 tis. virtuálních návštěvníků.

V oblasti vzdělávání a propagace byly vypsané aktivity a podpořeny projekty:

- *D.1 – Kurz, seminář v oblasti úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie*
V této aktivitě bylo podpořeno 14 projektů, které byly zaměřené především na energetické vzdělávání na základních školách, na snižování energetické náročnosti budov, na technické vzdělávání studentů středních a vysokých škol a další.
- *D.2 – Publikace, příručky a informační materiály v oblasti úspor energie*
V této aktivitě bylo podpořeno celkem 19 projektů se zaměřením na informace k poskytování energetických služeb se zaručeným výsledkem (metoda EPC), na daňové zvýhodnění energeticky úsporných budov, na energetickou chudobu, smart city a další. Podpořené produkty jsou zdarma k dispozici na internetových stránkách www.mpo-efekt.cz jak poradenským střediskům EKIS, tak i široké veřejnosti.

V oblasti energetického managementu byly vypsané aktivity a podpořeny projekty:

- *E.1 – Zavádění systému managementu hospodaření s energií podle ČSN EN ISO 50001*
V této aktivitě byly podpořeny 4 projekty.
- *E.2 – Příprava energeticky úsporných projektů řešených metodou EPC*
V této aktivitě bylo podpořeno 12 projektů.
- *E.3 – Zpracování územní energetické koncepce*
V této aktivitě bylo podpořeno 5 projektů.
- *E.4 – Zpracování zprávy o uplatňování územní energetické koncepce*
V této aktivitě bylo podpořeno 6 projektů.

Projekty v této oblasti s sebou nesou potenciál velkých energetických úspor v obcích a krajích a do budoucna je třeba na ně klást velký důraz.

3. ZÁVĚR

V roce 2016 byly z Programu EFEKT vyplaceny dotace v celkové výši přes 81 546 tis. Kč, kterými bylo podpořeno 188 projektů. Tyto dotace iniciovaly uskutečnění investičních i neinvestičních projektů v celkové hodnotě přes 146 276 tis. Kč.

V roce 2016 byl každoročně zaznamenán převis žádostí o dotaci nad možnostmi programu, tentokrát však u investičních akcí, kam bylo podáno celkem 312 žádostí, ale podpořeno bylo pouze 53 žádostí.

Tento převis vznikl zejména velkým zájmem o aktivitu B.1 – Opatření ke snížení energetické náročnosti veřejného osvětlení, ve které byly upraveny uznatelné náklady, do kterých byly zahrnuty i konstrukční prvky, výkopové práce a kabeláž v zemi, případně ve vzduchu. Tato úprava vyvolala neočekávaný zájem obcí o tuto dotaci. Přijato bylo celkem 274 žádostí o dotaci, avšak podpořeno bylo pouze 34 žádostí s vyplacenou dotací ve výši přes 40 mil. Kč, což je oproti roku 2015 dvojnásobný objem. Přesto bylo podpořeno o 11 žádostí méně než v loňském roce. Vzhledem ke skutečnosti, že konstrukční prvky jsou velmi finančně nákladné a do programu nepřinášejí potřebné úspory energie, bylo rozhodnuto, že v následujících letech se bude podpora opět týkat pouze výměny svítidel, rekonstrukce rozvaděčů veřejného osvětlení a optimalizace řídicích prvků soustavy veřejného osvětlení.

Rozpočet programu byl v roce 2016 navýšen o 50 mil. Kč zapojením nároků z nespotřebovaných neprofilujících výdajů Ministerstva průmyslu a obchodu z prodeje emisních povolenek v souladu se zákonem č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, ve znění pozdějších předpisů. Tyto prostředky šly beze zbytku na investiční aktivity B.1, B.2 a B.3, které splňují podmínku použití podle § 7 odst. (5) citovaného zákona, a to na podporu úspor energie na straně spotřebitelů.

Program EFEKT kromě přímých úspor přináší vysokou přidanou hodnotu ovlivňováním veřejnosti ve zdravém přístupu k úsporám energie v denním životě. Publikace a příručky pro veřejnost, zpracované s podporou státní dotace, jsou mj. volně přístupné na webovém portálu ministerstva (www.mpo-efekt.cz). Semináře pořádané s přispěním státní dotace jsou hojně navštěvované a podle své náplně přinášejí nové informace odborníkům, zástupcům veřejné správy i široké veřejnosti.

Mimořádné oblibě se těší bezplatné energetické poradenství, tzv. EKIS. Zájemce o radu v oblasti úspor energie může kontaktovat poradenská střediska po celé České republice osobně nebo může využít on-line poradnu na výše uvedeném webu MPO. V roce 2016 bylo zpracováno 10,5 tis. bezplatných konzultací pro veřejnost. Webový portál propagující Program EFEKT s on-line energetickou poradnou v roce 2016 přivítal téměř 600 tis. virtuálních návštěvníků.

Tyto a podobné aktivity nabývají na významu i v rámci celoevropského rozměru a počítá se i do dalších let s rozšířením stávajících a realizací nových aktivit.

Čerpání rozpočtu

V roce 2016 bylo uvolněno ze státního rozpočtu na Program EFEKT 30 mil. Kč. Tato částka byla navýšena o nároky z nespotřebovaných výdajů minulých let ve výši 8 207 tis. Kč a následně byl rozpočet programu navýšen o 50 mil. Kč z výnosů z prodeje emisních povolenek za rok 2014. Celkový rozpočet programu na rok 2016 byl tedy ve výši 88 207 tis. Kč.

Finance byly žadatelům přiděleny téměř v plné výši. Nebyly však v plné výši vyčerpány a do nevyčerpaných nároků na další rok bylo převedeno 6 662 tis. Kč. Někteří žadatelé o dotaci odstoupili od čerpání dotace kvůli nedokončenému výběrovému řízení na dodavatele nebo na základě rozhodnutí zastupitelstva obce/města apod. Tyto prostředky byly po dohodě s Ministerstvem financí převedeny jako nevyčerpané nároky minulých let v programu EFEKT na rok 2017.

Plnění věcných záměrů, vyhodnocení hospodárnosti

V roce 2016 bylo v Programu EFEKT vynaloženo 53,91 mil. Kč (bez pilotního projektu) na podporu akcí s přímými úsporami energie. Tato částka přinesla celkové investice za téměř 109,39 mil. Kč a znamená celkovou roční úsporu přes 13 896 GJ/rok (přes 3 860 MWh/rok) a snížení emisí v objemu 3 596 tun CO₂ ročně. Průměrné měrné investiční náklady na úsporu 1 GJ jsou 7,87 tis. Kč, na kterých se dotace ze státního programu podílely ve výši 3,88 tis. Kč. Lze konstatovat, že tento poměr byl zhoršen zahrnutím nákladů na výměnu konstrukčních prvků do uznatelných nákladů u dotací na renovace systémů veřejného osvětlení. Do příštích let lze očekávat snížení hodnoty těchto nákladových ukazatelů.

V roce 2016 pokračoval trend, který byl nastolen v roce 2014, kdy se program více zaměřil na investiční aktivity.

Efektivnost Programu EFEKT nelze měřit přímo. Jeho přínosy se projeví nepřímo zejména tak, že přispěje k propagaci cílů Evropské unie stanovených pro ČR u veřejnosti, přispěje k informovanosti veřejnosti o stimulačních ekonomických nástrojích, poskytne objektivní nekomerční technicko-ekonomické informace firmám, obcím i individuálním zájemcům a shromáždí informace užitečné pro formulování akčních dokumentů v oblasti efektivního nakládání s energií. K těmto aktivitám přispívá také výše zmíněný webový portál, který slouží pro všestrannou propagaci úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie. Návštěvník zde nalezne mimo jiné internetovou energetickou poradnu, informace o programech v oblasti úspor energie a obnovitelných zdrojů, zejména o Programu EFEKT a další zajímavé a důležité informace, které se týkají úspory energie.

Z výše uvedeného vyplývá, že značná část financí je směřována i přes vyšší podporu investičních akcí právě do projektů, jejichž přínos nelze objektivně změřit. Proto není přímá úspora energie, dosažená realizací investičních akcí, zcela zřejmá, ale počítá se s dopracováním metodiky pro výpočet úspor, aby je bylo možné vykázat v rámci plnění cíle NAPEE (Národního akčního plánu energetické účinnosti ČR).

Přesto, že kvůli nízkému rozpočtu programu je dosahováno jen nevýznamných přímých úspor energie a CO₂ ročně, nelze považovat jeho výsledky za zanedbatelné, zejména co do osvěty veřejnosti a multicípalit. I toto je součástí cesty, jak napomoci k plnění závazků České republiky vůči Evropské unii v oblasti ochrany ovzduší. Program EFEKT se skromným rozpočtem svým způsobem velmi přispívá ke splnění úkolu daného Klimaticko-energetickým balíčkem.

Předpokládaný další postup realizace programu

Program EFEKT byl původně schválen na období 2008 – 2013. Následně byl Ministerstvem financí prodloužen do konce roku 2016. Vzhledem k tomu, že každoročně v programu zbývají nevyčerpané finanční prostředky díky žadatelům, kteří od čerpání dotací odstupují až na konci roku, požádalo Ministerstvo průmyslu a obchodu Ministerstvo financí o prodloužení realizace programu o 1 rok, tj. do 31. 12. 2017. Během tohoto roku dojde pouze k poskytnutí nevyčerpaných finančních prostředků z roku 2016, které byly ve formě nároků z nespotřebovaných výdajů minulých let zapojeny do programu v roce 2017. Ministerstvo financí toto prodloužení schválilo.

V roce 2017 bude vyhlášena pouze jedna aktivita investičního charakteru, ve které byl v roce 2016 značný převis žádostí o dotaci (doručeno 274 žádostí, 42 žádostí zamítnuto z formálních důvodů, 34 žádostí podpořeno), a to aktivita B.1 – Opatření ke snížení energetické náročnosti veřejného osvětlení.

Vzhledem k tomu, že realizace stávajícího programu EFEKT (č. 122 14) měla být původně ukončena do roku 2016, byla v souladu s usnesením č. 940 ze dne 20. 11. 2015 vypracována programová dokumentace nového programu s názvem „Státní program na podporu úspor energie“ (č. 122 22), který je nástupcem programu EFEKT. Jako pracovní označení tohoto Státního programu je zatím používán název „program EFEKT 2“.

Ministerstvo financí u stávajícího programu č. 122 14 dopisem s čj. MF-33833/2016/1903-3 ze dne 17. 10. 2016 odsouhlasilo ukončení jeho realizace do konce roku 2017 a následně schválilo programovou dokumentaci programu EFEKT 2 (č. 122 22) svým dopisem ze dne 25. 10. 2016 s čj. MF-35963/2016/1903-3.

Cílem programu EFEKT 2 bude stejně jako u původního programu EFEKT přispět k dosažení cíle podle čl. 3 odst. 1 směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti a o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES, vyhlášený se záměrem zvyšování úspor energie a snižování energetické náročnosti v ČR. Program bude zaměřen na osvětovou a informační činnost, investiční akce menšího rozsahu a na pilotní projekty a bude doplňkovým programem k energetickým programům podporovaným ze strukturálních fondů Evropské unie.

Program EFEKT 2 bude i nadále poskytovat dotace pouze na opatření, které nejsou podporovány ze strukturálních fondů a jiných národních programů tak, aby nedocházelo k překryvu dotací a nebylo ohroženo čerpání prostředků ze strukturálních fondů.

Realizaci programu EFEKT 2 a jeho financování bude Ministerstvo průmyslu a obchodu zabezpečovat v souladu se schválenou dokumentací a v návaznosti na ustanovení § 13 odst. (2) písm. b) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů.

